

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на здобуття ступеня доктора філософії

Савчук Лілії Марянівни

на тему:

«Економічні засади забезпечення сталого розвитку сфери охорони здоров'я України»

галузь знань -05- Соціальні та поведінкові науки,

спеціальність - 051- економіка.

Актуальність теми Значущість здоров'я сьогодні визначається як універсальна цінність, яка стосується усіх. Це невід'ємне право людини, важливість забезпечення якого зростає з кожним роком. І в цьому забезпеченні левову частку відводиться сфері охорони здоров'я держави, яка покликана надавати доступні та якісні медичні послуги. Старіння населення, зростання його численності, поширення хронічних захворювань в Україні – всі ці та інші чинники призводять до підвищення попиту на послуги в сфері охорони здоров'я та збільшення витрат на медичне обслуговування, що актуалізує питання ресурсного забезпечення цієї сфери. А той факт, що Україна підтримала глобальні цілі сталого розвитку до 2030 року, у яких реалізація третьої цілі – «забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці» – покладено на сферу охорони здоров'я, ставить в пріоритет розгляд економічного забезпечення цієї сфери, що створюватиме умови для побудови ефективної моделі сфери охорони здоров'я держави та сприятиме досягненню вищого рівня здоров'я населення.

Зв'язок теми дослідження з планами науково-дослідних робіт. Роботу виконано відповідно до комплексного плану науково-дослідних робіт Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу у межах держбюджетної теми «Наукові та прикладні засади управління розвитком галузевих та регіональних суспільних систем» (ДР № РК 0117U003830), де автор вивчив і узагальнив зарубіжний досвід фінансування різних моделей охорони здоров'я. А також згідно з планом наукової тематики кафедри соціальної медицини та громадського здоров'я Івано-Франківського національного медичного університету у межах комплексних науково-дослідних робіт «Обґрунтування напрямів поліпшення стану здоров'я та якості медичної допомоги населенню Прикарпаття в умовах реформування системи охорони здоров'я» (ДР № 0112U001535), де автор систематизував та дослідив динаміку факторів, які чинять вплив на стан здоров'я населення, та «Обґрунтування стратегій і технологій поліпшення стану здоров'я та забезпечення потреб населення у якісній медичній допомозі» (ДР № 0117U001669), у якій автор представив результати прогнозування впливу показників економічного забезпечення на тривалість життя українців.

Конкретна особиста участь автора в одержанні результатів. Наукові положення, висновки та рекомендації, що сформульовані в роботі та виносяться на захист, отримані автором особисто.

Ступінь обґрунтованості запропонованих здобувачем положень, висновків та рекомендацій. Наукові результати дослідження, висновки та рекомендації є достатньо обґрунтованими, достовірними та базуються на: висвітлених у працях вітчизняних та зарубіжних вчених концептуальних підходах та сучасних інтерпретаціях теоретичних засад економічного забезпечення сталого розвитку сфери охорони здоров'я; діагностиці й оцінці сучасного стану такого забезпечення; сучасних досліджень практичного характеру, присвячених проблемам формування механізму забезпечення сталого розвитку сфери охорони здоров'я.

В дисертаційній роботі використано наступні методи дослідження: абстрактно-логічного аналізу; наукового спостереження; системний підхід; порівняння; статистичний; індексний, графічний, таксономічний та економіко-математичне моделювання.

Інформаційною базою дисертаційної роботи є законодавчі та нормативно-правові документи органів влади, офіційна статистична інформація Державної служби статистики України, Міністерства охорони здоров'я України, інформаційні звіти та доповіді інших міністерств та відомств, центрів і фондів, які оприлюднені і не становлять службової чи комерційної таємниці, матеріали періодичних видань та монографічні наукові результати вітчизняних і зарубіжних вчених за тематикою виконаної роботи, Інтернет-ресурси.

Достовірність отриманих наукових результатів підтверджується логічною завершеністю поставлених у роботі завдань, апробацією на всеукраїнських та міжнародних конференціях, довідками про впровадження основних результатів дослідження, опублікованими науковими працями у фахових та зарубіжних виданнях.

Основні результати дослідження, ступінь їх наукової новизни та значущості.

Отримані в процесі дослідження наукові результати в сукупності дозволили розв'язати важливе наукове завдання— обґрунтувати теоретико-методичні положення та розробити практичні рекомендації щодо формування економічного забезпечення сфери охорони здоров'я України в умовах поступу до сталого розвитку.

Основні положення, що визначають наукову новизну дисертаційної роботи:

вперше:

- запропоновано концептуальну модель економічного забезпечення сфери охорони здоров'я України з позицій досягнення третьої цілі сталого розвитку - міцне здоров'я та благополуччя для всіх, яка передбачає трансформацію сфери охорони здоров'я та зростання ролі інституту громадського здоров'я, спрямована на досягнення триєдиної мети – соціальної, економічної, екологічної та на реалізацію стратегічних завдань, що

дає змогу розробити економічний механізм забезпечення їх реалізації, у якому виділено сукупність інструментів, які сприятимуть створенню умов для зміцнення здоров'я населення;

удосконалено:

- методика оцінювання стану та аналізу економічного забезпечення сфери охорони здоров'я з позицій сталого розвитку України, що дає змогу виявити диспропорції в стані фінансових, матеріальних та кадрових ресурсів та, на відміну від існуючих, дає можливість визначити стійкості тенденції показників розвитку та рівнів динамічного ряду, що має практичне значення для розвитку економічної науки надалі;

- науковий підхід до формування складових економічного механізму досягнення цілей сталого розвитку сфери охорони здоров'я України, який на противагу існуючим, базується на національній стратегії реформування охорони здоров'я та передбачає перехід до нової моделі, орієнтацію на нові принципи та соціальні цінності, що дає змогу сформулювати стратегічні пріоритети розвитку сфери охорони здоров'я;

набули подальшого розвитку:

- понятійний апарат теорії сталого розвитку, зокрема поняття «сталий розвиток сфери охорони здоров'я», як керований процес, який за умови синергії факторів збалансованого розвитку підтримує позитивну динаміку в системі та сприяє транзитній детермінації, що забезпечує результат – зміцнення здоров'я населення; «економічне забезпечення сфери охорони здоров'я» як комплекс складових, який об'єднує фінансові, матеріальні, кадрові ресурси, що створюють необхідні умови для збереження та зміцнення здоров'я громадян з метою досягнення цілей сталого розвитку держави, поява яких пов'язана з еволюцією моделей розвитку економіки й суспільства;

- пропозиції стосовно адаптації зарубіжного досвіду з формування та використання економічного забезпечення сфери охорони здоров'я до вітчизняних умов через його очевидну раціоналізацію, яка передбачає отримання гарантованого пакету медичних послуг на основі: чіткого визначення прав на отримання медичних послуг, державного фінансування, урахування пріоритетності різних видів медичних послуг, що слугуватиме орієнтиром забезпечення сталості охорони здоров'я;

- дослідження ключових факторів, що впливають на формування та раціональне використання економічного забезпечення сфери охорони здоров'я держави в умовах нинішньої суспільно-економічної реальності, їх тенденції та закономірності, взаємозв'язок, урахування яких сприятиме підвищенню ефективності управління в контексті досягнення цілей сталого розвитку держави;

- перспективи сталого розвитку сфери охорони здоров'я на основі побудови можливих сценаріїв динаміки очікуваної тривалості життя з урахуванням впливу показників економічного забезпечення, які спрямовані на зміцнення здоров'я населення, з огляду на загальнодержавні тенденції та

інтереси, а також зважаючи на диверсифікаційний та галузево-функціональний підходи.

Наукове значення роботи У дисертаційній роботі поглиблено теоретичні і методичні положення щодо економічного забезпечення сталого розвитку сфери охорони здоров'я України.

Опрацювання наукових джерел дало змогу стверджувати, що з кожним роком сфера охорони здоров'я посилює свій вплив на здоров'я населення. Запропоновано авторське розуміння сутності понять: «сталий розвиток сфери охорони здоров'я», «економічне забезпечення сфери охорони здоров'я». Запропоновано концептуальну модель економічного забезпечення сфери охорони здоров'я держави з позицій сталого розвитку. Акцентовано увагу на успішній трансформації сфери охорони здоров'я та зростаючій ролі інституту громадського здоров'я. Сформовано стратегічні завдання, реалізація яких сприятиме збільшенню тривалості життя громадян. Узагальнено міжнародний досвід економічного забезпечення систем охорони здоров'я різних держав та можливості його впровадження в Україні.

Досліджено фактори, що впливають на здоров'я людини, врахування яких може впливати на формування та раціональне використання економічного забезпечення сфери охорони здоров'я України. Використавши удосконалену методику оцінювання економічного забезпечення сфери охорони здоров'я держави оцінено сучасний її стан. Проведено групування областей України за рівнем розвитку економічного забезпечення. Оцінено стійкість показників на основі обчислень змін стійкості рівня часового ряду та змін стійкості тенденцій розвитку.

Обґрунтовано стратегічні пріоритети та індикатори досягнення сталого розвитку сфери охорони здоров'я держави, запропоновано економічний механізм забезпечення та визначено перспективи поступу. Виділено інструменти розвитку, зокрема: цільові програми розвитку; цільове оподаткування; цільове використання податку; аутсорсинг; пільгове ціноутворення та кредитування програм та проектів розвитку; стимули для медичних працівників та лікарень; медичне страхування; реїмбурсація; підтримка приватного сектору та розвиток державно-приватного партнерства. Здійснено розрахунок впливу основних складових економічного забезпечення сфери охорони здоров'я на тривалість життя українців. Зроблено висновок про те, що поєднання достатнього економічного забезпечення, його справедливого та ефективного використання, належного управління, а також розвиток Інституту громадського здоров'я будуть сприяти сталому розвитку сфери охорони здоров'я України.

Практичне значення роботи полягає в тому, що основні положення і висновки, викладені у дисертації, доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій використані в діяльності органів державної та регіональної влади, що здійснюють процес управління сферою охорони здоров'я та в навчальному процесі освітніх установ. Отримані наукові результати використано у практичній діяльності: Національного форуму

«Україна-2030: консолідація мислення – консолідація дій», внесено до Зеленої книги політики збалансованого розвитку України (довідка № 204 від 16.08.2018р.); використано департаментом охорони здоров'я Івано-Франківської ОДА у процесі розроблення проекту Регіональної цільової програми «Репродуктивне здоров'я населення Івано-Франківської області» (довідка 1288/01-22/31 від 03.12.2019), департаментом економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Івано-Франківської ОДА під час формування стратегічних пріоритетів сфери охорони здоров'я (довідка № 01.3-04/1337 від 05.12.2019 р.), управлінням охорони здоров'я Івано-Франківської міської ради у процесі розроблення програми «Здоров'я населення міста Івано-Франківська 2018-2020 роки» (довідка від 05.12.2019); під час викладання в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу та Івано-Франківському національному медичному університеті.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора.

За результатами дослідження опубліковано 17 наукових праць загальним обсягом 6,14 друк. арк. (особисто автору належить 4,47 друк. арк.), зокрема: один розділ у колективній монографії, 5 статей у наукових фахових виданнях, 2 - у закордонних (з них, 1 – у виданні, цитованому у наукометричній базі Scopus), 9 праць апробаційного характеру.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень, викладені у дисертації, апробовані на Міжнародній науково-практичній конференції «Фактори сталого розвитку сучасної держави в умовах інноваційної економіки» (м. Дніпропетровськ, 4-5 грудня 2015 р.); на Міжнародній науково-практичній конференції «Економіка і менеджмент: сучасні трансформації в епоху глобалізації» (м. Клайпеда, Литва, 29 січня 2016 р.); на I Міжнародній науково-практичній конференції «Економіко-культурологічне позиціонування України в світовому глобалізованому просторі» (м. Кошице, 14-15 лютого 2016 р.); на I Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Стратегічно-інноваційний розвиток суб'єктів економічної системи в умовах глобалізації» (м. Кременчук, 16-18 листопада 2016 р.); на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Менеджмент, фінанси та аудит: теоретичні підходи та практичні аспекти розвитку» (м. Одеса, 9-10 червня 2017 р.); на VI Міжнародній науково-практичній конференції «Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем» (м. Яремче, 11-13 жовтня 2017 р.); на міждисциплінарній науково-практичній конференції «Маркетинг і контролінг: сучасні виклики підприємництва» (Київ, Івано-Франківськ, 30 листопада 2017 р.); на Національному форумі «Україна-2030: консолідація мислення – консолідація дій» (м. Київ, 14 червня 2018 р.); на Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Економіко-управлінські аспекти трансформації інноваційного розвитку галузевих і регіональних суспільних систем у сучасних умовах» (м. Івано-Франківськ, 11-12 квітня 2019 р.).

Відповідність дисертації вимогам МОН. Дисертація Савчук Л.М. відповідає вимогам, передбаченим п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертаційна робота Савчук Л.М. написана грамотно, стиль викладу матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечує доступність їх сприйняття.

Загальний висновок:

Враховуючи вищенаведене, фаховий семінар рекомендує дисертацію Савчук Лілії Мар'янівни на тему «Економічні засади забезпечення сталого розвитку сфери охорони здоров'я України» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії (галузь знань 05 поведінкові та соціальні науки, спеціальність 051 -економіка) у спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти:

Завідувач кафедри теорії економіки та управління
д.е.н., доцент

 Сімків Л.Є.

професор кафедри менеджменту та адміністрування,
д.е.н., доцент

 Запухляк І. Б.

